

NICHIFOR ROBU - TREPTE CĂTRE MONOGRAFIA UNUI POLITICIAN ANTISEMIT

Radu Florian Bruja*

Abstract: *Nichifor Robu was one of the most controversial Romanian politicians from the inter-war period. He was an anti-Semite politician, important member, regional leader and parliamentarian of the National Christian Defense League. N. Robu, born in Bucovina in 1902 joined the nationalist societies of Bucovina, actively getting involved in all the nationalist manifestations after the Union. In 1923 he became founder member of the National Christian Defense League led by professor Alexandru C. Cuza, a nationalist and anti-Semite political orientation party. He distinguished himself as a very important militant of this party, organizer and opinion leader, being elected deputy in more legislatures. Not only Radauti, but also the other counties of Bucovina, represented the political feudality of Nichifor Robu. Nichifor Robu was elected as member in the governance of L.A.N.C and of the National Christian Party after 1935. As a parliamentarian he distinguished himself through his violent manifestations. He was suspended twice from the legislative forum of Romania due to the violence he caused. He was a violent politician, manifesting himself as such, leading the propagandist teams of the L.A.N.C and P.N.C. spear men. He also asserted himself as a legionaries opponent. A rough, impulsive guy, he thought he had the right to cause any kind of scandal. He had a conflict with the metropolitan of Bucovina, with the leaders of the Jewish community, with different politicians from Bucovina or those who came in the region and with the legionaries. He was involved in violence from the election campaigns that resulted with victims. Even though he was arrested many times, he was never convicted for the violence he caused. Even if he drew himself back from the political life after 1938, he did not get away from the repression of the totalitarian regimes of the century, turning himself into a victim of the concentrationary Romanian system.*

Keywords: Bukovina, cuzism, anti-Seminitism, nationalism, Romanian Parliament, electoral campaign, right-wing

Politicianul secolului XX a suferit o metamorfoză greu de imaginat la începutul veacului. De la modelul social și politic, de la eticheta standard al politicianului-om de stat de la începutul veacului, s-a ajuns la o imagine total opusă, întruchipând marile tare ale neamului, corupția, venalitatea și ineficiența, la finalul său. Mai ales odată cu îndepărtarea în timp de momentul care a consacrat un anumit politician, imaginea acestuia capătă reverberații edulcorante. Politicienii pot fi văzuți ca modele de urmat, prototipuri umane la fel de ușor ca și caricaturi ale omului, imagini care pot suferi foarte ușor de o schimbare radicală. Perioada interbelică a fost prima etapă când politica nu s-a mai adresat elitelor, ci maselor iar imaginea politicianului a suferit prima degradare. Participarea largă la viața

* Lect.dr., Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava, e-mail: radu_bruja@yahoo.com

politică, mesajul transformat pentru a se adresa unui segment mai mare dar mai inconștient civic și politic, a dat naștere unui tip diferit de om politic decât cel anterior. El nu mai este oratorul de la pupitru ci activistul de pe teren, organizatorul și răspânditorul ideilor simple ale unei doctrine. Politicianul s-a adaptat noului electorat coborând nivelul său moral și intelectual. Acest prototip care explică și promite soluții tuturor problemelor cu un mesaj diferit, radical, s-a identificat în perioada interbelică cu numele unor militanți politici care cu greu și-ar fi găsit loc în perioada anterioară. Aflați de regulă la marginea valorilor democratice, acești politrucii au răspândit iluzii și au transformat o generație de tineri în victime ale avatarurilor secolului al XX-lea. Între aceștia se numără și liderul incontestabil al cuzismului din Bucovina, Nichifor Robu. A ne ocupa de un astfel de om politic care nu a rămas un model poate naște o reacție firească. Dar au fost acești neadaptați vinovați de faptul că au căzut în marginalul politic al epocii? Au fost ei pregătiți să-și asume un rol diferit, de construire a unei democrații autentice? Și, în cele din urmă, a fost perioada interbelică un model de democrație care să creeze noi valori sau a fost o epocă de căutări și o succesiune de crize identitare? Cercetarea datelor semnificative din viața și activitatea unui astfel de exemplu politic poate fi un răspuns la aceste probleme.

Nichifor Robu s-a născut în satul Volovăț, lângă Rădăuți, în Bucovina administrată de Imperiul Austro-Ungar în anul 1902, ca fiu al lui Constantin și al Minodora Robu. A urmat cursurile Școlii Normale din Cernăuți, devenind învățător. După absolvirea cursurilor de la Școala Normală, a urmat Școala de ofițeri, activând ca locotenent de vânători de munte. Crescut în mediul naționalist românesc de la începutul secolului XX, N. Robu s-a înregimentat de timpuriu în organizațiile arcășești din localitatea natală. A fost căsătorit și a fost tată a șapte copii. S-a remarcat încă din 1918, când elev fiind, a înălțat tricolorul românesc pe clădirea Teatrului din Cernăuți¹, gest simbolic cu puternice conotații pentru tinerii naționaliști ai epocii. Nichifor Robu a fost un personaj extrem de bătaios, violent, convins că atitudinea sa este corectă și că orice mijloc de obținere a rezultatelor trebuie folosit. Orientat de două direcții: anticomunismul și antisemitismul, pe care nu le putea dezlipi, Robu a avut pretenția de găsi soluții pentru rezolvarea marilor deziderate ale bucovinenilor din perioada interbelică.

Carierea sa de învățător a fost lăsată în planul secund dorind din tinerețe o activitate politică. Primele manifestări la care a luat parte au fost în cadrul organizației arcașilor din Volovăț, prezent la manifestările naționale de după Unire. Odată cu apariția pe scena politică a Partidului Naționalist Democratic și-a îndreptat atenția spre mesajul lui Nicolae Iorga și A.C. Cuza. S-a înscris încă din 1923 în Liga Apărării Național Creștine, fiind șeful organizației din Volovăț. S-a

¹ Cicerone Ionițiu, *Victimele terorii comuniste. Arestați, torturați, întemnițați, uciși*, vol. 9 *Dicționar R*, București, Edit. Mașina de Scris, 2000, p. 24.

regăsit în întreaga perioadă interbelică în fața tuturor acțiunilor de forță ale cuzismului din Bucovina. Prima acțiune care a intrat în vizorul autorităților a avut loc în octombrie 1924, la Arbore, pe când era student, organizând o adunare cuzistă și afișând „manifeste fasciste” pe clădirea Consiliului comunal, împreună cu Radu Mironovici, viitorul fondator al Legiunii lui Codreanu². În toamna anului 1924, cei doi au dus o intensă campanie propagandistică în județele Câmpulung, Rădăuți și Suceava³. Acțiunile lor vor forma tiparul după care se vor ghida adunările cuziste. Organizarea comitetelor locale debuta cu depunerea jurământului noilor aderenți, pe o cruce din lemn, având gravată zvastica. Acest fapt a deranjat autoritățile locale, care au cerut Jandarmeriei să oprească asemenea practici⁴. În decembrie 1925, Robu, încă student la Academia de Înalte Studii Comerciale din Cernăuți a cerut un permis de post-armă pentru un revolver automat Colt⁵. Și a avut ocazia să îl folosească în public de nenumărate ori. Robu s-a implicat și în viața eparhiilor ortodoxe bucovinene. Dar adunarea eparhială a Bucovinei a boicotat inițiativele Ligii. În urma unei ședințe s-a cerut preoților să nu participe la sfințirea drapelului L.A.N.C. în biserici⁶. „Române! Pe plaiurile tale se organizează armata jidovească. Alege-ți ce vrei să rămâi: slugă sau stăpân. De vrei să fi stăpân, o singură cale este, înregimentarea în armata L.A.N.C.”, era doar unul din mesajele electorale cuziste⁷.

După primii doi ani în care structurile L.A.N.C. din Bucovina au lăncezit în anonim, Congresul partidului de la Câmpulung Moldovenesc din 1925 a făcut apelul la organizarea unui puternic fief cuzist în nordul țării. Robu a organizat primele structuri politice cuziste în județul Rădăuți, devenind un membru marcant al Ligii Apărării Naționale Creștine și unul din cei mai controversați politicieni ai epocii. El a profitat, la 22 ianuarie 1926 la Frătăuții Noi, de o adunare a Cercului Cultural al învățătorilor, reușind să înființeze un comitet local L.A.N.C. Informatorul Poliției, Gheorghe Fodor, a declarat că Robu a ținut un discurs despre istoria românilor în care a criticat pe evrei, declarând că singura soluție de luptă națională este înscrierea în Liga lui Cuza⁸. Un alt comitet, condus de Vasile Hurjui, a fost înființat de Robu, la Bilca, în martie 1926⁹. În octombrie a participat la o mare adunare L.A.N.C. la Putna. La finalul congresului au avut loc incidente

² Arhivele Naționale Istorice Centrale (infra: A.N.I.C.), Fond Inspectoratul General al Jandarmeriei, 9/1933, f. 2.

³ *Ibidem*, 1/1924, f. 3-6.

⁴ *Ibidem*, 1/1927, f. 25.

⁵ Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Suceava (infra: S.J.A.N.S.), Fond Prefectura județului Rădăuți, 10/1926, f. 10.

⁶ „Apărarea Națională”, 30 mai 1927, p. 1.

⁷ „Spada”, nr. 4, 15 septembrie 1925, p. 1.

⁸ Și alți informatori au confirmat acestea, S.J.A.N.S., Fond Prefectura județului Rădăuți, 10/1926, f. 1-2.

⁹ *Ibidem*, 10/1926, f. 11.

antisemite, studenții participanți atacând pe evrei¹⁰. Astfel, primele organizații L.A.N.C. din județul Rădăuți au marcat ascensiunea lui Nichifor Robu spre o carieră politică militantă.

Una din liniile care au călăuzit activiștii Ligii cuziste a fost antisemitismul. Credința naivă că evreii erau principala piedică în afirmarea națională și economică a românilor bucovineni a devenit creuzetul în care s-a născut și evoluat cuzismul în provincia din nordul țării. În 1926 și-a început activitatea politică răspândind manifeste și broșuri cuziste în centrul orașului Rădăuți, ceea ce a alarmat populația evreiască. La 9 mai 1926, s-a produs și o încăierare între Robu și Laufer Litman, inițial în stradă și apoi în sediul Poliției¹¹. Era primul incident dintr-o lungă serie de violențe care l-au caracterizat și pe care le-a luat din stradă, transferându-le până în Parlamentul României¹². Pentru a menține treaz spiritul cuzismului, Nichifor Robu a condus și campaniile antisemită în presa din Bucovina. El a semnat în cotidianul cuzist un amplu material, cu o pronunțată tentă antisemită, intitulat *Strigăt din Bucovina*. Robu acuza guvernele epocii că au permis evreului Anchauh să exploateze fondul forestier al Bucovinei, pentru căpătuiala unor lideri politici locali. Expunerea se încheia cu o concluzie de necomentat: „România este locuită de o bandă de hoți, roasă de alcool și sifilis”. Articolul avea și o evidentă conotație electorală, Robu promițând că doar Liga Apărării Național Creștine ar putea salva țara din această gravă situație¹³. Dar prima bătălie electorală al care a participat nu s-a încheiat cu succes.

Anul 1927 a consemnat și primele scindări în structurile L.A.N.C. Dacă plecarea lui Corneliu Zelea Codreanu nu a avut pe moment un ecou în Bucovina, ruptura dintre A.C. Cuza și gruparea statutară s-a resimțit acut. Cele mai reprezentative personalități ale cuzismului, mai ales din rândul intelectualilor, l-au părăsit pe Cuza. Ion Zelea Codreanu, Paul Iliescu, Haralamb Vasiliu, Gheorghe Cârlan, I. Macridescu, Traian Brăileanu ș.a au format o nouă grupare numită L.A.N.C.- Statutară, care se declara adevărata continuatoare a Ligii. Cu toate acestea, gruparea din jurul lui Nichifor Robu a rămas loială, acesta devenind liderul cuzismului din Bucovina, în lipsa personalităților care au dezertat. Cei mai mulți nu se vor mai întoarce tocmai din cauza relației permanent conflictuale cu Robu și vor prefera peste puțin timp să adere la organizația lui Corneliu Zelea Codreanu.

În zilele de 15-16 octombrie 1927 a avut loc Marele Consiliu al Ligii Apărării Național Creștine de la Iași, la care A.C. Cuza a invitat liderii tuturor organizațiilor din țară. Au participat în calitate de reprezentanți ai Bucovinei preotul Iliuț de la Storojineț, Zaharia Voronca de la Cernăuți, Sofron Robotă de la Câmpulung, Nichifor Robu de la Rădăuți. N. Robu a citit darea de seamă asupra organizării

¹⁰ *Ibidem*, f. 18.

¹¹ *Ibidem*, f. 15.

¹² *Ibidem*, f. 17.

¹³ „Apărarea Națională”, 4 decembrie 1927, p. 2.

județului din care provenea. Cu acest prilej s-a hotărât noua conducere L.A.N.C., a cărei secretar general a fost numit rădăuțeanul Nichifor Robu¹⁴. Organizația Ligii Apărării Național Creștine a împărțit țara în șapte regiuni, fiecare având atribuită în batalion de asalt L.A.N.C.¹⁵. În fruntea Batalionului „Dragoș Vodă” din regiunea Bucovina, a fost numit Nichifor Robu. Dar abia în vara anului 1933 el a reușit să organizeze batalionul „Dragoș Vodă” cu trei centuri, la Rădăuți, Vicovul de Jos și Mușenița¹⁶. Anul 1927 a fost și anul nunții lui Nichifor Robu. Acesta a rămas un fidel colaborator al profesorului ieșean. Conducerea L.A.N.C. nu a lăsat să îi scape ocazia și a organizat un mare eveniment. A.C. Cuza a venit la Volovăț, la 4 septembrie, și a fost nașul tinerilor căsătoriți, în fața unei asistențe de peste 1000 de persoane. Evenimentul trebuia să fie o replică a nunții lui Corneliu Codreanu, din 1925, de la Focșani¹⁷.

A urmat în 1928 și organizarea structurilor de tineret. În toate centrele universitare din țară, s-au încheiat organizațiile de tineret ale Ligii Apărării. Organizația de Tineret Iași a convocat în capitala Moldovei pe reprezentanții studenților L.A.N.C., la data de 24 mai. Din partea Universității din Cernăuți a participat Teodor Tcaciuc, însoțit de liderul regional Nichifor Robu. Cu acest prilej, s-au discutat normele și alte chestiuni privind organizațiile de tineret L.A.N.C.¹⁸.

Vara anului 1928 a consemnat și campania de reorganizare a structurilor Ligii Apărării Național Creștine în județul Rădăuți. La 20 iulie 1928, după ce au participat la slujba bisericii Episcopiei din Rădăuți, liderii L.A.N.C. s-au întrunit în casa lui Nichifor Robu pentru a înființa organizația de tineret a județului Rădăuți. Robu a arătat situația dificilă în care se găsea organizația politică a lui A.C. Cuza găsindu-i pe evrei vinovați de disensiunile din L.A.N.C. El a luat hotărârea ca, după studierea lucrărilor antisemite a lui Cuza, să se întrunească pentru a alege comitetul tineretului cuzist din Rădăuți. Așadar, la 27 iulie 1928, în urma unei noi ședințe, s-a hotărât ca președintele Tineretului L.A.N.C. din Rădăuți să fie tot N. Robu¹⁹. Odată încheiată campania de organizare a filialelor locale, reprezentanții acestora s-au întrunit la 12 octombrie 1928, la Rădăuți, pentru alegerea consiliului județean. Președintele județului a rămas Nichifor Robu²⁰.

Eșecul electoral din 1928 atât al cuziștilor, cât și al statutarilor a obligat cele două facțiuni să se regrupeze. Astfel, la 28 octombrie, a avut loc un alt mare congres regional al L.A.N.C. Manifestarea a demarat cu sfințirea steagului județului Rădăuți, în prezența „Președintelui Suprem” A.C. Cuza. Steagurile

¹⁴ *Ibidem*, 20 octombrie 1927, p. 1.

¹⁵ A.N.I.C., Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 108/1929, f. 74.

¹⁶ *Ibidem*, f. 95.

¹⁷ S.J.A.N.S., Fond Prefectura județului Rădăuți, 10/1927, f. 25.

¹⁸ „Apărarea Națională”, 27 mai 1928, p. 2.

¹⁹ *Ibidem*, 26 august 1928, p. 1.

²⁰ *Ibidem*, 21 octombrie 1928, p. 1.

organizațiilor locale din județele Rădăuți, Suceava și Dorohoi au participat la slujba de sfințire a drapelului județean la Biserica Sf. Nicolae. Robu a venit călare la congres, purtând steagul județean, și primindu-l pe Cuza (venit pe bicicletă de la gară!) cu cuvintele: „Președinte Suprem! Organizația L.A.N.C. a voit să vă întâmpine și să iasă înaintea luminătorului ei, însă administrația jidovită i-a oprit punând jandarmi și vardiști la barieră”. Într-adevăr, autoritățile locale au interzis orice manifestație publică, dar au permis ca adunarea L.A.N.C. să aibă loc la Casa Germană din oraș. Și Cuza a explicat că a fost șicanat de ministrul de Interne care i-a cerut să nu participe la congres. O primă adunare a avut loc în casa lui Robu, din marginea orașului, în prezența a 50 de membri. Discursurile antisemite, specifice acestor întruniri, au fost completate de condamnarea colaborării dintre Uniunea Evreilor și Partidul Național Țărănist. Robu l-a criticat pe I.G. Duca și pe prefectul liberal Băncescu, un apropiat al lui Chaim Mechel, liderul comunității israelite din Rădăuți. S-au trimis două telegrame către membrii Regenței și către ministrul de Interne, prin care N. Robu protesta împotriva deciziei autorităților de a împiedica o manifestație publică. Au ținut cuvântări Nichifor Robu, Grigore Bejan, președintele L.A.N.C. Iași, avocatul V. Prelipceanu, președintele organizației Fălticeni și A.C. Cuza. Nichifor Robu a mulțumit asistenței că a venit să-l salute pe A.C. Cuza „chiar printre baionetele jandarmilor”. În discursul său a amintit cazul preotului Horga de la Siret, care nu și-a revenit din paralizie după accidentul suferit în timpul slujbei la parohia din Mușenița²¹, l-a acuzat pe evreul Anhauch, pentru modul în care gestiona Fondul religios din Bucovina, făcând afaceri cu chereștea, dar și pe Al. Vaida Voevod, pe care îl acuza că a semnat tratatul de la Saint Germain²².

Congresul devenit anual a consemnat și incidente deosebit de violente. Astfel, la reuniunea din primăvara anului 1929, mai multe altercații s-au petrecut cu ocazia marii adunări L.A.N.C. la Rădăuți. Participanții au venit spre oraș pe trei coloane: dinspre satele Horodnic, Volovăț și Dornești. Deși adunarea era autorizată de prefectul județului, s-au produs grave incidente între forțele de ordine și manifestanți la bariera de intrare în oraș. Prima coloană a rupt rândurile forțelor de ordine cu prețul a două victime. Coloana a doua a reușit să rupă cordoanele jandarmeriei, rănind doi soldați. Deși forțele de ordine au utilizat mașini cu apă, nu au reușit să oprească cuziștii din drumul lor spre casa lui N. Robu. Și a treia

²¹ Preotul ținuse în timpul predicii un scurt discurs politic în favoarea liberalilor, când a suferit un atac de cord, ceea ce a fost interpretat de naționaliști ca un semn al intervenției divine, ca să „nu se mai lase înșelați de reprezentanții Satanei care îi ispitesc să intre în partide”, *Ibidem*, 14 noiembrie 1928, p. 2.

²² Ioan Scurtu, Cristian Troncotă, Natalia Tampa, Dana Beldiman (coord.), *Ideologie și formațiuni de dreapta în România*, vol. II, 25 iunie 1927 – 2 ianuarie 1931, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2000, doc. 81, p.166-169; vezi alte detalii în „Apărarea Națională”, 4 noiembrie 1928, p. 1.

coloană a forțat trecerea, rănind doi militari. Congresul s-a desfășurat ulterior în liniște, singurul incident fiind agresarea verbală a deputatului țărănist Percec. Au participat liderii organizațiilor din Cernăuți, Dorohoi, Hotin, Storojineț și Suceava²³. Era o caracteristică pentru liderii cuziști să nu își asume responsabilitatea pentru faptele lor sau să o arunce fie forțelor de ordine, fie evreilor, fie, mai târziu, legionarilor²⁴.

În ciuda acestor acțiuni, activitatea L.A.N.C. s-a diminuat în vară. Abia în septembrie 1929, liderii bucovineni și-au reînceput inițiativele de partid. Liderii județenei bucovineni Gheorghe Cârlan, Nichifor Robu și Grigore Rusu au participat la consfăturile L.A.N.C. în diverse localități din țară. Cu un astfel de prilej, șeful organizației sucevene a propus crearea unei strategii pentru a lupta împotriva Partidului Național Liberal, care ducea o campanie anticuzistă în mediul rural. Nichifor Robu a receptat și inițiativa organizației de la Brăila care a înființat o bancă pentru a sprijini românii din mediul rural, însă nu s-au găsit fondurile pentru a susține un astfel de proiect²⁵.

În anii 1930-1931, Nichifor Robu s-a remarcat și prin colaborarea cu Liga contra Cametei, înființată de rezervistul Ioan Neculcea. După o primă descindere la Vicovu de Sus, unde au ținut același discurs „contra băncilor, bancherilor și cămătarilor”²⁶, cei doi s-au întors la Rădăuți unde au încercat să organizeze o adunare, dar organele poliției au zădărnicit acțiunea lor arestându-i. Acest gest a agitat și mai mult spiritele, peste 200 de persoane înconjurând sediul Poliției din localitate, amenințând cu devastarea dacă cei doi nu vor fi eliberați²⁷. Un alt colaborator arestat, Dumitru Scriculeac, originar din Hotin, împreună cu alți propagandiști cuziști, a răspândit manifestele profesorului ieșean în nordul județului Rădăuți, zona predilectă fiind localitatea Seletin, alimentând sentimentele antisemite din regiune. El a fost sprijinit în acțiunea sa de N. Robu și Grigore Berciu. Astfel, ei au proclamat zilele de 25-26 iulie, respectiv 2 august, „Zile de răfuială cu evreii”, mai mulți țărani ucraineni din zona amintită dedându-se la acte antisemite²⁸. Încă din octombrie 1929, în registrele Poliției județului Rădăuți figurau ca membri marcant și agenți propagandiști. În fruntea listei era Nichifor Robu²⁹.

Ioan Neculcea a revenit la 13 iunie 1931 la Rădăuți, unde a luat legătura cu N. Robu și a început activitatea propagandistică în județ prin răspândirea de

²³ A.N.I.C., Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 108/1929, f. 6.

²⁴ *Ibidem*, 7/1933, f. 177-178.

²⁵ Întreaga cuvântare a lui Nichifor Robu a fost publicată pe pagina a doua a gazetei cuziste, „Apărarea Națională”, 22 septembrie 1929, p. 1.

²⁶ S.J.A.N.S., Fond Prefectura județului Rădăuți, 21/1930, f. 11.

²⁷ *Ibidem*, f. 12.

²⁸ *Ibidem*, f. 14, vezi și f. 17.

²⁹ *Ibidem*, 14/1931, f. 61.

manifeste. Poliția ancheta faptul că cei doi au vândut manifeste cu textul „lupta contra cametei, procentul este un furt” cu prețul de cinci lei în satele județului, dar din lipsa de probe nu a dispus arestarea lor. Cei doi au continuat propaganda în zilele de târg, luând legătura cu activiștii L.A.N.C. Neculcea a revenit la Rădăuți la 9 iulie, pentru a pregăti o adunare publică pentru 11 iulie, în timp ce Robu a străbătut satele, întocmind liste cu datornicii. El le-a propus țăranilor să refuze să plătească datoriile către bănci și cămătari, promițându-le că vor fi scutiți dacă Liga va ajunge la putere. Mai mulți locuitori din Seletin, Putna și Marginea s-au plâns autorităților că au fost înșelați. Nichifor Robu și Dumitru Scriculeac au fost înaintați Tribunalului Rădăuți pentru activități considerate ilegale, în septembrie 1931. Procesul s-a mutat la Cernăuți, dar cei doi nu au putut fi condamnați³⁰. În acei ani a devenit o practică curentă arestarea unor propagandiști considerați periculoși și eliberarea lor a doua zi, deoarece nu li se putea emite nici un mandat. Activiștii L.A.N.C., ca și legionarii mai târziu, cunoșteau aceste practici și nu erau stânjeniți de arestarea pentru câteva ore. Robu a provocat incidente și la Congresul agricultorilor de la Cernăuți, când a încercat să citească de la tribună programul L.A.N.C. A fost nevoie de intervenția poliției pentru a-l împiedica să-și termine discursul politic la o adunare care era strict profesională³¹.

Anul 1931 a fost extrem de important în istoria organizației Ligii Apărării Național Creștine din Bucovina. Activitatea cuzistă s-a manifestat sub diverse forme. Încă din primele zile ale anului, N. Robu a organizat o serie de adunări la Satu Mare, Costișa, Marginea, Horodnicul de Jos³². La Horodnic, Robu, a reușit să înscrie un număr de 60 de persoane pe listele L.A.N.C. înainte ca adunarea să fie dispersată de Poliție³³. Un raport al Inspectoratului regional de Poliție din Cernăuți nota că N. Robu a dus „cea mai aprigă propagandă, îndemnând la neplata datoriilor”. Proiectul de lege privind conversiunea datoriilor agricole a fost speculat de vorbitorii Ligii în repetate rânduri. Frunțașii L.A.N.C. n-au ezitat a face țăranilor promisiuni demagogice bazate pe programul preconizat de ei³⁴. Alte documente amintesc de propaganda antisemită, prin care Robu promitea alegătorilor săi averile evreilor. „Jidani trebuie goniți din casele lor iar averea se va împărți între aderenții partidului cuzist”, era un mesaj cu care Robu a pornit în aprilie 1931 în propagandă în localitățile din zona de munte a județelor Rădăuți și Storojineț Putila, Plosca, Sârghieni, Torăceni, Chisălițeni, Dihtineț, Gura Putilei, Câmpulung pe Ceremuș și Iablonița în nord-vestul Bucovinei³⁵. Robu a avut și un alt tip de mesaj. Mai mulți locuitori din Seletin s-au plâns autorităților că au fost amenințați cu bătaia și chiar

³⁰ *Ibidem*, f. 125.

³¹ „Curentul”, 14 octombrie 1931, p. 3.

³² A.N.I.C., Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 7/1931, f. 2.

³³ S.J.A.N.S., Fond Prefectura județului Rădăuți, 14/1931, f. 12.

³⁴ A.N.I.C., Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 1/1926, f. 34.

³⁵ S.J.A.N.S., Fond Prefectura județului Rădăuți, 14/1931, f. 70.

moartea dacă nu votau cu lista cuzistă³⁶. Considerat „un agitator temut” și „un individ fără nici o meserie și fără nici o răspundere”, Robu era supravegheat pentru că activitatea sa „ia proporții îngrijorătoare și periculoase însuși Siguranței de Stat”³⁷. Anii 1931 și 1932 au consemnat și primele victorii electorale pentru Robu, acesta reușind să fie ales în Camera Deputaților.

Anul 1932 s-a încheiat pentru Liga Apărării Național Creștine cu congresul de la Rădăuți, organizat de N. Robu. La 16 octombrie 1932, în orașul reședință de județ, a avut loc cel mai important eveniment al toamnei: Congresul lăncierilor în prezența lui A.C. Cuza. Au participat frunțașii cuziști Gh. Cuza, V. Trifu, Gh. Cârlan, T. Huțanu, T. Tcaciuc, Cătuneanu, avocatul Morărescu din Cernăuți ș.a , dar și studenți de la Iași, cu o asistență de peste 1500 de oameni. Gh. Cuza a vorbit mulțimii despre necesitatea modificării legii conversiunii. A fost trimisă și o moțiune de protest guvernului³⁸. Organizat în curtea bisericii din Rădăuți, congresul a fost atent supravegheat de forțele de ordine și s-a derulat fără incidente³⁹. Cu prilejul acestei vizite la Rădăuți, A.C. Cuza i-a botezat copilul lui Nichifor Robu⁴⁰. Cu toate că Robu a speculat starea de spirit încordată din cauza întârzierilor la plata salariilor⁴¹, în lunile noiembrie și decembrie 1932 rapoartele organelor Ministerului de Interne arată o inactivitate generală a membrilor Ligii Apărării Național Creștine⁴².

Și în septembrie 1933 a avut loc un mare congres la Rădăuți, în prezența întregului leadership al Ligii⁴³. Dar rapoartele au înregistrat o stagnare a acțiunilor L.A.N.C. după ce, în octombrie, N. Robu a fost condamnat la trei luni de închisoare⁴⁴. Lui i s-a mai întocmit un dosar penal în luna mai, pentru port ilegal de armă, dar fără privarea de libertate⁴⁵. O importantă adunare electorală a fost organizată la Cernăuți, spre finalul anului 1933, cu participarea frunțașilor din localitate și a celor din județul Rădăuți⁴⁶. În același an, Robu s-a numărat printre organizatorii congreselor cuziste de la 30 aprilie 1933 din Suceava și 20 iulie de la Fălticeni. La Congresul desfășurat pe platoul Cetății, cu o asistență estimate la cca. 5000 de persoane, N. Robu a combătut politica partidelor, i-a acuzat pe evrei de cămătărie, a criticat legea reconversiunii și măsurile luate de guvern împotriva

³⁶ *Ibidem*, f. 76.

³⁷ *Ibidem*, f. 69.

³⁸ A.N.I.C., Fond Inspectoratul General al Jandarmeriei, 9/1932, f. 2-3.

³⁹ Conform presei ar fi participat 2500 de oameni la congresul rădăuțean, „Curentul”, 4 noiembrie 1932, p. 4.

⁴⁰ S.J.A.N.S., Fond Prefectura județului Rădăuți, 14/1932, f. 141.

⁴¹ *Ibidem*, f. 104.

⁴² *Ibidem*, f. 96 și 103.

⁴³ A.N.I.C., Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 9/1933, f. 181.

⁴⁴ *Ibidem*, f. 263.

⁴⁵ Idem, Fond Inspectoratele Regionale de Jandarmi, 10/1933, f. 96.

⁴⁶ Idem, Fond Inspectoratul General la Jandarmeriei, 1/1932, f. 1.

batalioanelor de asalt. Totodată, a cerut boicotarea presei evreiești. Congresul de la Suceava nu a fost marcat de violențe⁴⁷, dar cei cinci deputați L.A.N.C., care au participat în uniforme, între care și Robu, au fost dați în judecată⁴⁸. Liderul bucovinean a făcut parte și din comitetul organizatoric al congresului L.A.N.C. pe platoul Spătărești, de lângă Fălticeni, în fața unei asistențe de peste 1500 de oameni. Cu acest prilej, s-au aflat la Fălticeni liderii naționali ai Ligii în frunte cu A.C. Cuza, Gh. Cuza, deputații cuziști, șeful statului major al Batalioanelor de lăncieri, delegați ai județelor din Moldova, dar și din Basarabia sau județele Ilfov și Teleorman⁴⁹. Declarațiile lui N. Robu au păstrat constanța care l-a caracterizat cerând tuturor celor prezenți să se înscrie în L.A.N.C., proclamând „România cuzistă” și concluzionând că „ori ne va chema ori nu, noi vom lua guvernul țării”⁵⁰.

Liderii cuziști s-au remarcat prin activitatea lor și în cadrul Adunării eparhiale a Bucovinei. În calitatea sa de consilier eparhial, Robu și-a susținut ideile și cadrul structurilor de conducere a Fondului Bisericesc Ortodox din Bucovina. El a convocat la 9 ianuarie 1933 o adunare a locuitorilor din Marginea, Volovăț, Voitinel și Horodnic la Ocolul Silvic din Marginea unde a cerut participanților să se opună arendării pădurilor din Fondul Bisericesc de către evreul Ausländer. În fruntea a 800 de țărani el i-a alungat pe lucrătorii firmei evreului arendaș și a promis că va da pădurea numai românilor⁵¹. Robu a promis organizarea unui congres L.A.N.C. în Bucovina în care să protesteze împotriva tendințelor de politizare a Fondului Bisericesc. Au fost trimise memoriile de protest către primul ministru Al. Vaida Voevod și către președinții celor două Camere⁵². Nichifor Robu promitea la o adunare L.A.N.C. la Bilca, în mai 1933, că prin legea conversiunii, populația va fi scutită pe cinci ani de plata datoriilor contractate la cămătari și că va putea cumpăra lemne de la Fondul Bisericesc Ortodox, la prețuri reduse⁵³. Evident că promisiunile sale erau condiționate de votul pe care l-ar primi Liga deși liderul cuzist Nechifor Robu, era considerat „tare priceput la gheșefuri, ajuns consilier special” în Administrarea Fondului⁵⁴. N. Robu a intrat într-o altercație în ianuarie 1934 în Primăria din Marginea, fiind atacat și agresat de țărani nemulțumiți de faptul că nu s-a ținut de promisiunile făcute⁵⁵. Circulau zvonuri cum că Robu ar fi declarat că datoriile nu trebuiau scăzute sau iertate, ci dimpotrivă creditorilor

⁴⁷ Idem, Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 108/1929, f. 78-79.

⁴⁸ *Ibidem*, 119/1933, f. 151.

⁴⁹ S.J.A.N.S., Fond Prefectura județului Baia, 17/1933, f. 258.

⁵⁰ *Ibidem*, f. 260.

⁵¹ A.N.I.C., Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 119/1933, f. 6.

⁵² *Ibidem*, f. 48.

⁵³ S.J.A.N.S., Fond Prefectura județului Rădăuți, 13/1933, f. 19;

⁵⁴ Constantin N. Tomescu, *Prietenului meu Visarion Puiu*, ediție de Dumitru Valenciu, Dragoș-Radu Mihai, Suceava, 2005, p. 26.

⁵⁵ A.N.I.C., Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 69/1934, f. 22;

urmau să li se mărească dobânzile⁵⁶. Chiar dacă informația ar fi greșită, este lesne de înțeles de ce unii țărani l-au agresat. Un personaj controversat, precum Robu, era un adversar nu doar pentru evrei, ci și pentru legionari. Zvonuri existau și asupra naturii unor afaceri pe care Robu le-ar fi făcut cu evreii. Între cuziști a existat o serie de voci care i-au cerut lui Robu să se autosuspende până la lămurirea situației⁵⁷. N. Robu s-a remarcat și prin scandalul provocat la o altă adunare eparhială a Bucovinei, când l-a bătut pe ziaristul Vasile Plăvan de la „Glasul Bucovinei”, pe care l-a acuzat că nu a redat punctul de vedere cuzist în gazeta de la Cernăuți. Colegii de breaslă s-au solidarizat cu gazetarul și au părăsit sala ședinței, dar protestul lor nu a găsit nici un sprijin la autorități⁵⁸.

După insuccesul din campaniile electorale din 1926 și 1928, abia la 1931, Robu a reușit să influențeze decisiv decizia electoratului. Campania electorală din 1931 s-a încheiat cu un mare succes pentru cuziștii din Bucovina, care au trimis trei deputați în parlament: N. Robu, Gh. Cârlan și V. Trifu. Presa cuzistă aducea un elogiu acestei victorii: „Astfel în trei județe din Bucovina: Suceava, Rădăuți și Storojineț listele L.A.N.C. au bătut guvernul ca număr de voturi și nu le-au trebuit decât foarte puțin ca să ia majoritatea absolută. Președinții noștri de organizații din aceste județe: prof. Cârlan, Nichifor Robu și preotul Iliuț au dat dovadă că organizațiile lor sunt adevărate fortărețe cuziste”⁵⁹. La Senat, Liga Apărării Național Creștine a obținut un relativ succes și poziția a doua în județele Rădăuți, Storojineț și Suceava, fiind devansat doar de lista guvernului. Cu toate acestea Liga nu a trimis nici un senator în Parlament pe listele județelor bucovinene⁶⁰. Robu a candidat și pe lista de la Câmpulung Moldovenesc în 1932, dar lista cuzistă pentru Cameră a obținut doar 1514 voturi, clasându-se doar pe poziția a cincia⁶¹.

Rezultatele pe care L.A.N.C. le-a obținut în provincia din nordul țării se datorau în mare parte și lui Nichifor Robu. Activitatea liderului rădăuțean a fost neîntreruptă. El și-a încheiat anul 1931 în campanie electorală, continuând activitatea și la începutul lui 1932. Despre Robu, notele informative ale Poliției spuneau că era în campanie încă din luna ianuarie 1932, când a încercat să scoată o gazetă „pentru luminarea poporului”, cu titlul „Deșteaptă-te creștine!”⁶². O destinație frecventă pentru Robu a fost Putila, localitate îndepărtată, cu populație majoritar huțulă, dar care a devenit un fief pentru Robu în atragerea huțurilor⁶³. Prezența lui în localitățile Bucovinei atrăgea imediat atenția publicului prin

⁵⁶ *Ibidem*, 2/1935, f. 66.

⁵⁷ *Ibidem*, 2/1934, f. 388.

⁵⁸ „Curentul”, 6 mai 1932, p. 5.

⁵⁹ „Apărarea Națională”, 7 iunie 1931, p.2.

⁶⁰ A.N.I.C., Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 8/1931, f. 302.

⁶¹ S.J.A.N.S., Fond Prefectura județului Câmpulung, 5/1932, f. 269;

⁶² Idem, Fond Prefectura județului Rădăuți, 14/1932, f. 5-6;

⁶³ *Ibidem*, f. 12.

extravaganțele sale, dar și atenția autorităților, tot mai îngrijorate de efectul campaniilor sale. Robu și-a orientat activitatea electorală în satele din nordul județului Rădăuți, în regiunea orașului Siret, și în satele din jurul Rădăuțiului dar a ajuns în campanie și la Suceava sau Storojineț. Adunările era stereotipe: cu manifestări stridente, cântece cuziste, împrăștierea de manifeste electorale și simboluri L.A.N.C.⁶⁴. Unul din traseele favorite cuprindea localitățile Straja, Volovăț, Frătăuții Noi, Bilca, Bălcăuți, Negostina, Tereblecea, Stănești, Burla și Siret. Presa nota: „cuziștii, care cum se știe sunt organizați puternic în Bucovina, au început o intensă propagandă electorală, sub conducerea directă a lui N. Robu”⁶⁵.

Activitatea parlamentară a lui Nechifor Robu nu a fost studiată până acum. Cel mai agresiv deputat din istoria vieții parlamentare interbelice a fost Nichifor Robu. Acesta a rămas în analele parlamentare prin conflictele și incidentele provocate în plenul Camerei. În general, discursurile parlamentare ale lui Nichifor Robu erau scurte și aveau menirea de a-i întrerupe pe alții decât să dezbată problemele de pe masa legislativului. Împreună cu deputatul Ligii Marcel Avram, parlamentarul rădăuțean a fost exclus pentru o perioadă determinată din Cameră, după incidentele cu deputatul evreu Michel Landau. Comisia de disciplină a luat astfel o măsură în premieră în istoria parlamentului României din perioada interbelică⁶⁶. N. Robu a luat cuvântul în ședința din 9 septembrie 1932, susținându-și punctul de vedere. El declara că populația bucovineană l-a trimis în Cameră ca să o apere de evrei. El a profitat de ocazie pentru a-l acuza pe M. Landau că de la el a început scandalul. „Dacă deputatul Landau nu ridică scaunul, nu puneam, nici eu mâna pe el și nu pica nici el” declara Robu, producând ilaritate, care se considera în legitimă apărare. Mai mult, Robu a spus că scandalul nu a avut loc în sala Camerei ci în localul parlamentului⁶⁷. Sub inspiratul titlu *Un uragan într-o cutie de zacuscă* cotidianul „Curentul” vorbea despre un alt incident din Camera Deputaților, provocat de Robu, care a agresat un coleg⁶⁸. Robu s-a folosit de faptul că „a fost exclus din Parlament pentru o lună” și conform unui document „va profita de răgaz pentru organizarea tineretului L.A.N.C. în unitățile batalioanelor de asalt”⁶⁹.

La 22 noiembrie 1932, deputatul Robu l-a acuzat pe colegul de Parlament, N. Roznoveanu, că îi apăra pe comuniști. Deputatul bucovinean îl condamna și pe Rădăceanu care a fost în nordul Bucovinei pentru a-i apăra în procese pe comuniștii care s-au plâns de condițiile inumane din închisori. „Doar gazetele

⁶⁴ A.N.I.C. Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 8/1932, f. 34.

⁶⁵ „Curentul”, 17 iunie 1932, p. 4.

⁶⁶ *Ibidem*, 1 octombrie 1932, p. 7; vezi și I. Scurtu (coord.), *Minoritățile naționale din România. 1931-1938. Documente*, București, Arhivele Naționale ale României, 1999, doc. 12, p. 144.

⁶⁷ Dezbaterile Adunării Deputaților (infra: D.A.D.), ședința 9 septembrie 1932, p. 1399-1400.

⁶⁸ „Curentul”, 2 octombrie 1932, p. 5.

⁶⁹ A.N.I.C., Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 119/1933, f. 33.

jidovești au scris în mod intenționat acest lucru, pentru a discredita statul român”, încheia acuzatorul⁷⁰. N.Robu s-a remarcat și prin absenteism. De exemplu, în luna decembrie 1932 – o lună plină pentru Camera Deputaților – el a figurat printre absenți în ședințele din 1, 2, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18 și 22 decembrie. A participat pe 20 decembrie la lucrări, dar s-a remarcat doar prin întreruperea discursurilor⁷¹.

Deputatul Robu a avut și o activitate parlamentară în tipare normale, dar demersurile sale rămâneau tot la marginea parlamentarismului. El s-a opus, de la tribuna parlamentară, acordării cetățeniei lui M. Teliman, care a luptat în armata imperială rusă și a fost numit președintele Uniunii Ofițerilor în rezervă „pe sume grase”, în timp ce în județul Suceava, susținea el, „mulți veterani suferă”. O interpelare a avut-o și asupra gestiunii Casei Muncii C.F.R. și a neregulilor descoperite la această instituție⁷². De altfel, la 6 iunie 1933, N. Robu a fost chemat la Tribunalul din Rădăuți, unde era judecat în numai puțin de șapte procese: 1. nesupunere la ordinul autorităților și lovirea maiorului Barozi din Siret, cu ocazia campaniei electorale din 1931; 2. ultraj aduse organelor de poliție cu ocazia arestării; 3. rănirea gravă a învățătorului legionar Gh. Halip, în alegerile din 1932; 4. instigarea la nesupunere față de legile țării și autorități, cu ocazia unei adunări la Frătăuții Noi, în decembrie 1932; 5. sustragerea cu forța a însemnelor electorale cu ocazia alegerilor eparhiale de la Negostina, din aprilie 1933; 6. nesupunere și ultraj adus organelor de ordine la 27 aprilie, în Rădăuți și 7. port ilegal de uniformă și însemne interzise⁷³. Robu a fost acuzat și de afaceri nelegale și corupție. Într-o notă se spunea că „și-a construit o locuință în Rădăuți de 1 milion lei și conducea un automobil de lux. Acesta se credea că a reușit prin afaceri oneroase în calitate de consilier eparhial la Comisia Economică a Fondului religios unde a introdus 12 cuziști”⁷⁴. Nichifor Robu s-a remarcat prin patronarea unor afaceri de familie. El a facilitat cumpărarea unei cantități de 500 mc. lemn de către socrul și cumnatul său, familia Grecu, la un preț redus sau de către un fruntaș cuzist local, Vasile Toader care a primit 3.500 mc. lemn în doi ani⁷⁵. Acest lucru, în timp ce N. Robu călătorise în Germania, la München pentru a lua lecții de zbor, spunea un ziarist, pentru că ar avea avion personal și trei automobile „cu care împoașcă noroiul pe cuprinsul Bucovinei” (...) „În sfârșit – conchidea același ziarist – avem un mare personaj și Bucovina întregă se bucură de acest mare

⁷⁰ D.A.D., ședința din 22 noiembrie 1932, p. 27.

⁷¹ *Ibidem*, ședința din 20 decembrie 1932, p. 575.

⁷² „Curentul”, 3 aprilie 1934, p. 3.

⁷³ A.N.I.C., Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 7/1933, f. 64-65.

⁷⁴ A.N.I.C., Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 119/1933, f. 199.

⁷⁵ „Glasul Bucovinei”, 15 decembrie 1937, p. 3.

naționalist cu cămașa albă a cărei figură reprezentativă joacă un rol important”⁷⁶.

Activitatea deputatului bucovinean nu s-a manifestat doar prin scandalurile în care a fost implicat. El a fost foarte vehement în dezbaterile privind legea stării de asediu și măsurile luate de guvernanți după asasinarea lui Duca de către legionari⁷⁷. N. Robu a interpellat Camera în cazul chestorului de poliție Paximade. Acesta elibera permise auto contra unei sume de 1000 de lei, în timp ce „cu alții e foarte sever, sunt cercetați și li se respinge viza”⁷⁸. În ședința din 9 aprilie 1935, N. Robu a protestat împotriva arestării a 42 de studenți mediciști, cunoscuți ca luptători naționaliști. El declara că „ori de câte ori se reclamă ceva contra Poliției, Ministrul de Interne nu ia nici o măsură, ceea ce naște bănuiala că Ministrul de Interne nu are nici o autoritate să intervină la șeful Poliției”⁷⁹.

Robu a continuat să fie adevăratul conducător al cuzismului în Bucovina și după formarea Partidului Național Creștin. Fuziunea care se pregătea, a fost anunțată de Nichifor Crainic, care era prezent cu o conferință la 20 mai 1935, la Casa Națională din Suceava. În tema sa, despre *Naționalism* preciza că „nimeni nu poate fi atât de naiv să-și închipuie că, în faza de transformări fundamentale în care a intrat lumea întreagă, numai țara noastră va rămâne insula hieratică a unei democrații nezdruncinate”⁸⁰. Fuziunea celor două partide nu a fost foarte facilă. În Bucovina, deputatul cuzist Nichifor Robu n-a colaborat bine cu gruparea lui Octavian Goga, opunând rezistență față de încercările gogiștilor de a primi funcții și posturi în provincie⁸¹. Organizația centrală primea din teritoriu zeci de proteste, însoțite de amenințări, mai ales din partea gogiștilor nemulțumiți de modul de numire a șefilor organizațiilor locale⁸². Avocatul gogist Octavian Voronca era nemulțumit de preponderența cuziștilor din organizația național-creștină din Bucovina. El l-a acuzat pe șeful P.N.C. din Bucovina, profesorul Gh. Cuza, că nu se interesează îndeajuns de funcția sa, lăsând organizația în mâinile lui Nechifor Robu „străin de localitate” și nesimpatizat de cernăuțeni. Mai mult, „din lipsa elementelor cuziste capabile” la Cernăuți, foarte mulți tineri, mai ales studenți, nu s-au înscris în Partidul Național Creștin, optând pentru Mișcarea Legionară⁸³.

⁷⁶ „Gazeta bucovinenilor”, 25 octombrie 1935, p. 4; vezi și Radu Florian Bruja, *Din istoria Partidului Național Creștin în Bucovina (1935-1937)*, „Anuarul Institutului de Istorie «George Barițiu» din Cluj Napoca”, tom XLIX, 2010, p. 92.

⁷⁷ Hans-Christian Maner, *Parlamentarismul în România (1930-1940)*, București, Edit. Enciclopedică, 2004, p. 369.

⁷⁸ „Apărarea Națională”, 21 aprilie 1935, p. 3.

⁷⁹ *Ibidem*, 14 aprilie 1935, p. 2.

⁸⁰ „Suceava”, 19 mai 1935, p. 3.

⁸¹ Hans-Christian Maner, *op. cit.*, p. 158.

⁸² A.N.I.C., Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 107/1935, f. 142.

⁸³ *Ibidem*, 108/1935, f. 9.

Organizarea Partidului Național Creștin la nivel național a reclamat prezența unor reprezentanți marcanți ai național-creștinilor din Bucovina, din care nu lipsea liderul de la Rădăuți⁸⁴. O delegație din Bucovina a participat la 31 mai 1936 la un al doilea congres la Chișinău, ocazie pentru Nechifor Robu de a lua cuvântul. În stilul consacrat, Robu a amenințat politicienii vremii că odată ce Partidul Național Creștin va ajunge la putere, îi va trimite în taberele de muncă iar pe evrei „la construit șosele și curățat bălțile Dunării”⁸⁵. Cu câteva zile înainte N. Robu a transmis salutul organizației din Bucovina, la adunarea național-creștină de la Bălți⁸⁶. N. Robu a participat și la adunarea național-creștină de la Tutova, în octombrie⁸⁷. În noiembrie 1936 a avut loc un congres general al P.N.C. la București, la care au participat liderii organizațiilor din întreaga țară și la care s-a reactualizat caracterul și programul partidului. Delegația bucovineană a participat la marele eveniment cuzist, atât la defilarea din centrul Capitalei cât și la adunarea de la Velodrom⁸⁸. Robu a participat și la congresul P.N.C. de la Dorohoi, alături de A.C. Cuza și de fiul acestuia, în iunie 1936⁸⁹. În vară era prezent și la sfințirea noului sediu al P.N.C. de la Cernăuți⁹⁰.

Militantul cuzist rădăuțean s-a implicat și în campaniile electorale parțiale cum a fost cea din ianuarie 1936 de la Suceava. Deputatul bucovinean, fără să aibă drept de vot pe listele județului Suceava, a recrutat un grup de „cămăși albastre” în fruntea căruia s-a deplasat în capitala județului pentru a alunga agenții electorali țărăniști⁹¹. Ei aveau instrucțiuni ca „reprezentanții celorlalte partide să fie fugăriți”⁹². Campania electorală din 1936 de la Suceava a consemnat și un episod inedit în viața politică: răpirea adversarilor politici. Echipa cuzistă condusă de Nichifor Robu, i-au răpit pe Teofil Sauciu Săveanu și Mihail Ghelmegeanu aflați la o reuniune politică la Cacica. După ce au fost urmăriți de mașina poliției, aceștia au fost prinși la bariera orașului Suceava și politicienii național-țărăniști eliberați⁹³. Episodul nu a rămas izolat. La 12 ianuarie, un alt grup de lăncieri condus de Robu a încercat să oprească autobuzul care făcea ruta Ițcani-Cernăuți pentru a-l captura. Ei au spart geamurile și au tăiat cauciucurile mașinii, incident încadrat în seria de

⁸⁴ vezi Radu Florian Bruja, *op. cit.*, p. 83-98.

⁸⁵ Ziarul „Dimineața” a consemnat în paginile sale multe manifestări și discursuri provocatoare ale deputatului rădăuțean, Viorica Nicolenco, *Extrema dreaptă în Basarabia, 1923-1940*, Chișinău, Edit. Civitas, 2000, p.63.

⁸⁶ „Apărarea Națională”, 12 mai 1936, p.3.

⁸⁷ *Ibidem*, 20 octombrie 1936, p.2.

⁸⁸ S.J.A.N.S., Fond Prefectura județului Rădăuți, 6/1937, f. 16; vezi și „Apărarea Națională”, 10 noiembrie 1936, p. 1.

⁸⁹ A.N.I.C., Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 133/1936, f. 54.

⁹⁰ „Apărarea Națională”, 23 iunie 1936, p. 3.

⁹¹ *Ibidem*, 9 ianuarie 1936, p. 1.

⁹² A.N.I.C., Fond Inspectoratul General al Jandarmeriei, 10/1936, f. 2.

⁹³ „Apărarea Națională”, 15 ianuarie 1936, p. 1.

violente dintre cuziști și țărăniști⁹⁴. N. Robu a participat și diferite momente electorale ale anului 1936. Robu a condus o echipă de 68 de lăncieri bucovineni în campania electorală parțială din județul Mehedinți, fără să reușească să aducă victoria pentru Gh. Cuza⁹⁵.

Personaj inedit și spectaculos, Nichifor Robu s-a făcut remarcant prin diverse inițiative de-a dreptul insolite. Nichifor Robu a ieșit în evidență prin incidentul creat la instalarea în funcție a mitropolitului Bucovinei, Visarion Puiu. Deputatul cuzist l-a atacat pe rabinul I. Niemirower, invitat personal al mitropolitului, pe care l-a obligat să părăsească sala sinodală de la Cernăuți⁹⁶. N. Robu arătase anterior, în mai multe rânduri în Parlament că situația de la Mitropolia Bucovinei era dificilă datorită implicării partidului de guvernământ în problemele bisericii⁹⁷. În 1937, N. Robu a provocat un alt scandal, împrăștiind delegația evreiască venită la invitația lui Visarion Puiu în localitatea Măriștea⁹⁸.

Robu a fost implicat și în foarte multe violențe cu legionarii. La 12 iulie 1935, deputatul N. Robu a fost împiedicat de legionari să țină cuvântări la Câmpulung⁹⁹. În replică, o adunare la Siret la 12 iulie s-a transformat într-o bătaie generală între cuziști și gardiști. Învățătorul Halip din Siret și studentul Posteuca din Cernăuți au fost grav răniți¹⁰⁰. O zi mai târziu s-au înregistrat violențe între cele două tabere și la Rădăuți¹⁰¹. N. Robu a încercat fără succes să zădărnicească întrunirea Gărzii¹⁰². Doi legionari au fost arestați la Putna, sub aceeași acuzare, după un conflict cu Nichifor Robu¹⁰³. La 15 august, studenții legionari s-au încăierat cu echipa de propagandiști cuzistă condusă de N. Robu, la Putna¹⁰⁴. O echipă național-creștină, condusă de N. Robu i-a surprins pe legionari făcând propagandă în orașul Siret. În altercația produsă Mihai Țurcanu din localitate, și-a pierdut viața. Cuziștii au profanat și monumentul legionar ridicat pe Dealu Crucii, de lângă Rădăuți¹⁰⁵. Pentru moartea tânărului activist legionar nu a fost pedepsit nimeni. Într-o epocă în care statul român avea probleme cu propria autoritate, aceste violențe au marcat decisiv democrația românească interbelică și au dat

⁹⁴ A.N.I.C., Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 132/1936, f. 13.

⁹⁵ *Ibidem*, f. 20, vezi și Armand Călinescu, *Însemnări politice, 1916-1939*, ediție de Al. Gh. Savu, București, Edit. Humanitas, 1990, p. 290.

⁹⁶ „Glasul Muntelui”, 17 noiembrie 1935, p. 2-3.

⁹⁷ „Apărarea Națională”, din 30 martie 1937, p. 3.

⁹⁸ A.N.I.C., Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 11/1937, f. 85.

⁹⁹ *Ibidem*, 8/1932, f. 29.

¹⁰⁰ *Ibidem*, f. 44.

¹⁰¹ *Ibidem*, f. 51.

¹⁰² *Ibidem*, 116/1933, f. 38.

¹⁰³ *Ibidem*, 104/193, f. 133.

¹⁰⁴ Documentele semnalau trecerea întregii organizații cuziste din Crasna IIschi în structurile Gărzii de Fier, Idem, Fond Inspectoratul General al Jandarmeriei, 9/1933, f. 146.

¹⁰⁵ „Buna Vestire”, 17 decembrie 1937, p. 6.

posibilitatea unor lideri de partid precum Nichifor Robu să se manifeste în afara tiparelor democratice. Și incidentele antisemite erau foarte numeroase. La 8 iulie, de hramul Bisericii din Milișăuți s-a sfințit steagul P.N.C. și a fost ales șeful formațiunii. N. Robu și învățătorul local Pâslaru au vorbit unei asistențe de 2000 de oameni despre lupta împotriva evreilor. Incidentul nu s-a lăsat fără urmări, spre seară mai mulți cuziști refuzând să plătească consumația făcută într-un local condus de evreul Iosif Presner¹⁰⁶. De hramul bisericii Sf. Ioan de la Suceava, Robu și partizanii săi au ars ziarul „Dimineața” în public¹⁰⁷. La 12 noiembrie 1935, Gh. Bujeniță, membru P.N.C. a pătruns în redacția „Allgemeine Zeitung” și a amenințat personalul că va face ordine dacă nu se vor retrage din vânzare numărul cu articolul referitor la incidentul dintre deputatul Robu și rabinul Niemirower¹⁰⁸.

O inițiativă mai cunoscută din partea legionarilor a fost cea a fondării taberelor de muncă. În realitate, primele astfel de campamente au fost create de cuziști, dar prin numărul lor redus au fost eclipsate de întreprinderile legionare. Nu au lipsit nici taberele de muncă organizate de militanții lui A.C. Cuza. În județul Rădăuți, o tabără de muncă a Partidului Național Creștin a fost inaugurată de Gh. Cuza la 6 km. de Vicovul de Jos, într-un loc numit „Fântâna Slatinei”, în iulie 1936. Inițiativa i-a aparținut lui Nichifor Robu iar conducerea taberei o avea Nistor Gavril, student la Universitatea din București, ajutat de studentul Marcel Băltănescu de la Cernăuți. Tabăra a fost deschisă de N. Robu, C. Nastasi și Constantin Cehan-Racoviță, directorul ziarului „Timpul”, și sfințită de un sobor de preoți¹⁰⁹.

Activitatea parlamentară a lui Nichifor Robu a continuat aceleași tipare în mandatul P.N.C., fără nici o inițiativă parlamentară. În 1935-1936 a fost unul din puținii parlamentari care nu s-a înscris la cuvânt, dar s-a găsea pe lista deputaților care a întrerupt frecvent discursurile altora parlamentari sau prin violențele provocate¹¹⁰. Sesiunea de toamnă a anului 1935 a început foarte tensionat. Un fost reporter parlamentar situația descria situația. Parlamentul „era înșesat de tineretul care urma linia politicii cuziste. Se infiltraseră aderenți ai acestei politici și în incintă. Formațiile cuziste fuseseră admise să patruleze și prin fața adunării. A doua zi, la cererea național-țărănistului George Fotino au fost evacuați iar cei din loji amenințați cu evacuarea de către armată. Robu i-a cerut amenințător socoteala lui Fotino¹¹¹. N. Robu a fost implicat și la 9 decembrie 1935 într-un incident violent

¹⁰⁶ A.N.I.C., Fond Ministerul de Interne, Direcția Generală de Poliție, 133/1936, f. 79.

¹⁰⁷ *Ibidem*, 406/1936, f. 317.

¹⁰⁸ Arhivele Statului din Regiunea Cernăuți (infra: A.S.R.C.), Fond Chestura de Poliție Cernăuți, nr. 38, d. 9231, f. 3.

¹⁰⁹ „Apărarea Națională”, 11 august 1936, p. 3.

¹¹⁰ Hans-Christian Maner, *op. cit.* p. 354; vezi și Radu Florian Bruja, *op. cit.*, p. 92.

¹¹¹ Ion Constantinescu, *Din însemnările unui fost reporter parlamentar. Camera Deputaților. 1919-1939 (note și memorii)*, București, Edit. Politică, 1973, p. 375-376.

în Camera Deputaților, cu deputatul țărănist Nicolae Lupu. Dacă tâlharul acesta nu tace îl dăm afară” a amenințat el un coleg de Cameră țărănist. În consecință, Comisia de disciplină a cerut ca N. Robu să fie exclus din Parlament pentru cinci ședințe însă nu s-a obținut majoritatea în Cameră împotriva lui¹¹². Robu s-a făcut remarcat și în Parlament însă printr-un alt incident. Venit înarmat în Camera Deputaților, el a fost somat să predea arma din posesie. După un scandal, el a fost nevoit să se conformeze nu înainte de a declara: „acesta e un revolver confiscat la Suceava în alegeri de la bătașul Elian care era cu domnul Potârcă și pe care l-am adus să-l depun Camerii”¹¹³. Unul din cele mai mari scandaluri din Parlament a fost cel legat de interpelările privind alegerile parțiale din județul Mehedinți. Discursul lui Goga a fost întrerupt de național-țărăniști. În acel moment a intervenit violent N. Robu cu invective: „turma aceasta” sau „haita aceasta de lupi”! Reacția țărăniștilor a fost promptă, Robu fiind atacat, producându-se o busculadă, care a dus la întreruperea lucrărilor. După o pauză, ședința s-a reluat dar Gh. Cuza și N. Robu l-au prins pe deputatul țărănist Solomon și l-au lovit „peste față, sângerându-l”¹¹⁴. După interpelările legate de alegerile parțiale din Mehedinți, Robu a fost exclus pentru 30 de ședințe din Cameră pentru că alături de alți colegi „s-au plesnit și s-au trântit la pământ ca țigani” cu deputații țărăniști¹¹⁵. Excluderea a fost votată de 139 de parlamentari în ședința din 19 martie 1936, „după o nouă serie de insulte aduse și o păruială”¹¹⁶.

Campania din 1937 a fost ultima la care a mai participat. Pentru alegerile generale, Partidul Național Creștin a înaintat lista cu nr. 2 pentru Cameră și lista nr. 4 pentru Senat¹¹⁷. N. Robu, candidat pe listele Camerei în județul Rădăuți a organizat mai multe marșuri prin județele Rădăuți și Cernăuți răspândind manifeste și materiale electorale național-creștine¹¹⁸. De asemenea, Robu a participat și la campania electorală organizată de partidul său în țară. În septembrie-octombrie 1937, împreună cu Gh. Cuza, a întreprins un turneu care a cuprins Țara Chioarului și județele Bistrița¹¹⁹ Sălaj și Maramureș¹²⁰. Ei au venit în Bucovina după ce au participat la adunări electorale la Bistrița unde au promis că vor realiza în România

¹¹² Hans-Christian Maner, *op. cit.*, p. 220-221.

¹¹³ Cristian Sandache, *Doctrina național creștină în România*, București, Edit. Paideia, 1997, p. 120.

¹¹⁴ Ion Constantinescu, *op. cit.*, p. 383-384.

¹¹⁵ Constantin Argetoainu, *Însemnări zilnice*, vol. I, ediție de Stelian Neagoe, București, Edit. Machiavelli, București, 2003, p. 258; conform lui Ion Constantinescu, Comisia de Disciplină nu a aprobat decizia plenului Camerei, sancțiunile nefiind aplicate, Ion Constantinescu, *op. cit.*, p. 384.

¹¹⁶ *Ibidem*, p. 222.

¹¹⁷ A.S.R.C., Fond Chestura de Poliție Cernăuți, nr. 38, d. 741, f. 1-3.

¹¹⁸ *Ibidem*, d. 10223, f. 3.

¹¹⁹ „Apărarea Națională”, 28 septembrie 1937, p. 3.

¹²⁰ *Ibidem*, 12 octombrie 1937, p. 3.

programul lui Hitler din Germania¹²¹. Nichifor Robu a fost implicat într-un incident cu legionarii și în județul Maramureș unde echipele electorale ale lui Dumitrescu-Borșa „l-au aruncat cu camion cu tot în apa Vișeuului”¹²². Presa de stânga l-a acuzat pe Nichifor Robu că nu era în stare să țină un discurs pe baze ideologice și că doar prin instigări și violențe își susținea propaganda. „Dar d. Nichifor Robu? Ce capitol ideologic va aborda? Va discuta despre bicepsii și meciurile de box?” Concluzia gazetarului era că agenții P.N.C. formau „o lume de bătăuși și de bandiți cu instincte dezlănțuite”¹²³.

În județul Rădăuți, fieful electoral al lui Nichifor Robu, P.N.C. a obținut 749 de voturi, plasându-se cu mult în urma P.N.L.-ului care a avut 4.454 sau Legiunii care a fost votată de 3.636 de ori, eșecul său fiind considerat o surpriză¹²⁴. Câteva luni mai târziu chiar A.C. Cuza a recunoscut că în Bucovina, național-creștinii au pierdut simpatii în favoarea Legiunii „datorită corupției”¹²⁵. Iar ziaristii de la „Buna Vestire” nu l-au iertat. „Faimosul bătăuș Robu care în vremea din urmă lupta mai mult împotriva legionarilor decât împotriva jidanilor, cu care de altfel trăiește în concubinaj de afaceri, cunoscut de toată lumea, a căzu în mod rușinos la Rădăuți. (...) Și ne palce să credem că această usturătoare lecție va servi și altora!”¹²⁶

Numirea cabinetului condus de Octavian Goga a făcut parte din planurile regelui de a lovi decisiv în Mișcarea Legionară și de a instaura un regim autoritar personal. În acest cadru, național-creștinii aveau propriul rol. Astfel, Nichifor Robu a fost numit în funcția de prefect al județului Cernăuți, cel mai important din Bucovina. De asemenea, a primit o funcție nou creată; cea de profesor de propagandă națională la Institutul de pregătire profesională a funcționarilor publici din Cernăuți¹²⁷. În noua sa calitate, el a declarat public, pe linia dorită de guvern, că toate comunitățile etnice au dreptul de organizare proprie, cu excepția celei eveiești, care este parazită¹²⁸.

În scurtul său mandat, de prefect, Robu a adoptat mai multe măsuri antisemite între care interdicția angajării de servitoare creștine sub 40 de ani pentru familiile evreiești. De asemenea, a avut grijă de aplicarea decretului-lege din 22

¹²¹ Florin Müller, *Alegerile parlamentare din decembrie 1937, un test al democrației românești*, în Mioara Anton, Florin Anghel, Cosmin Popa (coord.), *Hegemoniile trecutului. Evoluții românești și europene. Profesorului Ioan Chiper la 70 de ani*, Edit. Curtea Veche, 2006, p.312.

¹²² Ion Dumitrescu-Borșa, *Cal troian intra muros. Memorii legionare*, ediție de Nicador Florea Zelea Codreanu, București, Edit. Lucman, f.a, p. 221.

¹²³ Florin Müller, *op. cit.*, p. 324.

¹²⁴ „Universul”, 25 decembrie 1937, p. 21.

¹²⁵ Cristian Sandache, *Național și naționalism în viața politică românească interbelică (1918-1940)*, Iași, Tipo Moldova, p. 267.

¹²⁶ „Buna Vestire”, 23 decembrie 1937, p. 6.

¹²⁷ „Gazeta Bucoveninilor”, 15 ianuarie 1938, p. 4.

¹²⁸ ****Буковина 1918-1940 рр.: Зовнішні впливи та внутрішній розвиток (Матеріали і документи)*, Чернівці, Зелена Буковина, 2005, p. 76.

ianuarie 1938, privind revizuirea cetățeniei române. Ziarele cernăuțene „Czernowitzer Allgemeine Zeitung”, „Czernowitzer Morgenblatt”, „Darkenu”, „Czernowitzer Blatter”, „Das Yiddische Wort” și „Aufbau”, conduse de evrei, au fost suspendate. Școala de Arte și Meserii din Cernăuți, frecventată de mulți elevi evrei, a fost închisă de autoritățile național-creștine¹²⁹. Robu a procedat la închiderea societăților comerciale din Cernăuți. Debitorii din vinificație care livrau vinuri crâșmelor evreiești din Bucovina s-au plâns lui Goga că nu pot fi achitate creditele dacă măsura va continua¹³⁰. În capitala Bucovinei au fost expropriate două imobile aparținând comunității evreiești, alături de alte 25 în întreaga Bucovină. Cluburile și asociațiile evreiești au fost închise. La Cernăuți s-a oferit și o recompensă bănească tuturor celor care vor denunța activitățile publice evreiești. Patronul evreu al unei cafenele a fost ucis iar în alte localuri conduse de evrei clienții au refuzat să plătească. Cele mai multe crâșme evreiești au fost închise de autorități. Pe de altă parte, evreii bucovineni erau obligați ca și coreligionarii lor din restul țării să țină deschise magazinele în zi de sabbat. Magazinul unui evreu din Cernăuți a fost închis pentru 30 de zile pentru că nu a respectat o decizie care atingea sentimentul religios al evreilor. Chiar și tăierea rituală a fost interzisă¹³¹.

Demagogia prefectului Robu a continuat prin promisiuni că guvernul va îmbunătăți viața țăranilor, va ieftini bumbacul, va reduce prețurile pe C.F.R. Pentru a da credibilitate s-a lăudat că disoluția P.N.Ț. a adus la național-creștini noi membri și le sugera și celor prezenți să facă la fel. Fostul deputat a amenințat la final că: „dacă guvernul nu reușește în alegeri va fi revoluție în țară și va curge mult sânge”¹³². Adversitatea față de legionari i-a primejduit chiar viața. O echipă legionară din Bucovina I-a condamnat la moarte pe prefectul Robu, se pare cu ordin de la superiori¹³³.

La 11 februarie 1938, regele Carol al II-lea al României a instaurat dictatura regală, abolind Constituția din 1923 și impunând un nou text fundamental prin care toate puterile erau concentrate în mâna regelui, executivul primând în fața legislativului. Printr-un decret lege, toate partidele politice parlamentare au fost regrupate într-un Front al Renașterii Naționale, din care legionarii și comuniștii erau excluși. Deși adepții lui A.C. Cuza s-au putut înscrie în F.R.N., oferindu-li-se sinecuri sau posibilitatea de a activa în cadru legal. În mod surprinzător, Nichifor

¹²⁹ Jean Ancel, *Contribuții la istoria României. Problema evreiască*, vol. I, Partea întâi 1933-1944, București, Edit. Hasefer, 2001, p. 75, vezi și Daniel Hrenciuc, *Continuare și schimbare: Integrarea minorităților naționale din Bucovina istorică în Regatul României Mari (1918-1940)*, vol. II (1928-1940), Suceava, Edit. Mușatinii, 2007, p. 139-140.

¹³⁰ Carol Iancu, *Lupta internațională pentru emanciparea evreilor din România. Documente și mărturii* (infra: Carol Iancu, *Lupta internațională pentru emanciparea evreilor...*), vol. II (1919-1939), București, Edit. Hasefer, 2004, doc. 86, p. 245.

¹³¹ *Ibidem*, doc. 113, p. 296-300.

¹³² A.S.R.C., Fond Chestura de Poliție Cernăuți, nr. 38, d. 10.778, f. 11.

¹³³ Carol Iancu, *Lupta internațională pentru emanciparea evreilor...*, doc. 86, p. 245.

Robu a renunțat la activitatea politică și s-a dedicat vieții de familie. Cu toate acestea a profitat de pe urma unor avantaje oferite de noul regim și a continuat inițiativele exclusiviste. N. Robu a deschis o filială a cooperativei „Straja Țării” și a făcut un împrumut de făină de la o moară evreiască din Dorohoi, fără să plătească sumele datorate. Morarii l-au dat în judecată fără să obțină prejudiciul, dar alertând autoritățile. Acestea se arătau îngrijorate deoarece „prin felul de comportare a lui N. Robu, ca reprezentant al acestei cooperative, aduce mari prejudicii instituției Straja Țării, știrbind prestigiul acestei instituții”¹³⁴. În același timp, a continuat să aibă relații cu Gh. Cuza, care îl informa asupra evenimentelor internaționale și asupra viitorului cuzismului. N. Robu a primit în martie 1940, un buletin intitulat „Deutsche Korespondenz”, din Berlin, cu material propagandistic despre starea de spirit din Reich și despre evenimentele de pe continent¹³⁵.

După instaurarea regimului național-legionar în 1940, Robu a fost nevoit să stea ascuns pentru a se feri de răzbunarea legionarilor ajunși la putere în colaborare cu Ion Antonescu, refuzând să colaboreze cu aceștia. Nu s-a pus nici în slujba mareșalului Antonescu, între ianuarie 1941 și august 1944. În fața ofensivei sovietice din martie 1944, s-a refugiat cu familia la Apoldu de Sus (jud. Sibiu), dedicându-se mai mult vieții de familie, pe care o neglijase anterior. Cu toate acestea, a ținut legătura cu reprezentanții germanilor din regiune, în frunte cu Otto Zimmermann, dar și cu legionarii din jurul lui August Bideanu¹³⁶. Nici după căderea regimului mareșalului Ion Antonescu nu a mai activat sub titulatura vreunui partid, dar a continuat să fie un anticomunist și antisemit notoriu deși noile realități ale României nu îi mai permiteau să se afirme. După numirea primului guvern procomunist, rezultat din mutațiile politice postbelice, a fost arestat la Caracal în februarie 1945, fiind deținut până în martie 1946. După eliberare, a fost pus sub urmărire de regimul comunist instalat în România. Începând din aprilie 1947 a stat ascuns. În toamna anului 1947, Nichifor Robu a înființat alături de mai mulți foști politicieni cuziști între care universitarul Istrate Micescu, diaconul Ion Popescu-Măzăceni, Apostol Nachiu, preotul Ilie Imbrescu organizația de rezistență anticomunistă „Salvarea Neamului”. Pentru a-l constrânge să se predea, comuniștii l-au arestat pe fiul său, Iancu Robu, în vârsta de 17 ani iar familia i-a fost persecutată. Nichifor Robu și Istrate Micescu au fost trădați de Sorin Coroamă. Nichifor Robu a fost arestat la 15 martie 1948 și anchetat în Ministerul de Interne, fiind condamnat în iulie 1948 la 20 ani muncă silnică pentru crima de complot în scop de răzvrătire și crima de organizare și participare la formațiuni politice de tip fascist. După arestarea sa, i-a fost arestați mai mulți membri ai familiei pe care i-au acuzat că au desfășurat activitate în organizația „Salvarea Neamului”. Soția sa

¹³⁴ A.N.I.C., Fond Inspectoratul General al Jandarmeriei, 21/1938, f. 194.

¹³⁵ *Ibidem*, f.193.

¹³⁶ Ioan Opreș, *Procesul ziaristilor „naționaliști” (22 mai – iunie 1945)*, București, Edit. Albatros, 1999, p. 111.

Trandafira Robu, sora sa, Maria Robu, o fiică și fiul său, Iancu au fost acuzați că au participat la acțiunile organizației „Salvarea Neamului”. Înainte de eliberare a mai existat o tentativă de proces la Gherla, dar fără să i se mai dea o nouă condamnare. A fost eliberat în urma grațierii din 1964, continuând să fie urmărit și hărțuit de organele Securității. A murit în 1977, fiind îngropat în cimitirul din satul natal, Volovăț¹³⁷.

Astfel se încheia viața agitată a unuia din reprezentanții notorii ai cuzismului, un militant activ, antisemit și anticomunist, călău și victimă a avatarurilor secolului al XX-lea. Nichifor Robu a fost organizatorul celei mai importante grupări cuziste din țară, un activist de primă mână, fără să obțină în ierarhia grupărilor politice inițiate de A.C. Cuza nici o funcție de conducere la nivel național. El nu a reușit să depășească barierele provincialismului său bucovinean. A fost șef de organizație județeană, conducătorul regional al L.A.N.C., respectiv P.N.C. în Bucovina, deputat și prefect. S-a implicat în toate inițiativele cuzismului, de la campanii electorale la adunări antisemite, atât la nivel regional cât și național. Dar prin manifestările sale, atât în mediul rural bucovinean, cât și pe prima scenă a vieții politice românești, Robu a reprezentat marginalul din viața politică, un politician opac și rapace, departe de valorile morale ale sistemului democratic. Însă perioada în care a activat a reprezentat o suită de încercări, departe de democrațiile veritabile ale continentului european. Nichifor Robu a fost un militant vehement, un adversar al democrației dar și a legalității. Violențele în care s-a implicat i-a adus un renume trist. El nu a fost un model, a avut veleități de a conduce destinele țării, dar fără să aibă șansa reală de a o face. Efemera trecere pe la guvernare a cuziștilor i-a erodat. Ca majoritatea activiștilor dreptei radicale românești, Robu nu s-au dovedit capabili nici să participe la un joc politic democratic, nici să conducă statul spre un regim de stabilitate. Lipsa unei conștiințe democratice și tezele ultranaționaliste și antisemitismul, cu modele totalitare europene, au complicat situația cuzismului și a sa personală. S-a retras din viața politică după 1938 iar schimbările politice de la sfârșitul celui de al doilea război mondial l-au transformat în victimă a totalitarismului comunist. A fost încarcerat în sistemul concentraționar românesc, un neadaptat secolului în care a trăit.

¹³⁷ Cicerone Ionițiu, *op. cit.*, p. 25.